

Додаток - 4

Корисна інформація для заявників

- » Знаки для товарів і послуг
- » Міжнародна класифікація товарів і послуг
- » Авторське право і суміжні права
- » Промисловий зразок
- » Винаходи
- » Корисні моделі

Знаки для товарів і послуг

Об'єктами знаку для товарів і послуг (далі торговельної марки), яким надається правова охорона, можуть бути будь-які позначення або комбінації позначень. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, в тому числі власні імена, літери, цифри, зображувальні елементи, кольори та комбінації кольорів, а також будь-яка комбінація таких позначень.

Обсяг правової охорони, що надається, визначається зображенням знака та переліком товарів і послуг на які було заявлено охорону при реєстрації знаку.

Відповідно до законодавства **не можуть одержати правову охорону позначення**, які зображують або імітують:

- державні герби, прапори та інші державні символи (емблеми);
- офіційні назви держав;
- емблеми, скорочені або повні найменування міжнародних міждержавних організацій;
- офіційні контрольні, гарантійні та пробірні клейма, печатки;
- нагороди та інші відзнаки.
- Вищевказані позначення можуть бути включені до знака як елементи, що не охороняються, якщо на це є згода відповідного компетентного органу або їх власників.

Також **не можуть одержати правову охорону позначення**, які:

- не мають розрізняльної здатності та не набули такої внаслідок їх використання;
- складаються лише з позначень, що є загальноживаними як позначення товарів і послуг певного виду;
- складаються лише з позначень чи даних, що є описовими при використанні щодо зазначених у заявці товарів і послуг або у зв'язку з ними, зокрема вказують на вид, якість, склад, кількість, властивості, призначення, цінність товарів і послуг, місце і час виготовлення чи збуту товарів або надання послуг;
- є оманливими або такими, що можуть ввести в оману щодо товару, послуги або особи, яка виробляє товар або надає послугу;
- складаються лише з позначень, що є загальноживаними символами і термінами;
- відображають лише форму, що обумовлена природним станом товару чи необхідністю отримання технічного результату, або яка надає товарові істотної цінності;

- які є тотожними або схожими настільки, що їх можна сплутати зі знаками, раніше зареєстрованими чи заявленими на реєстрацію в Україні на ім'я іншої особи для таких самих або споріднених з ними товарів і послуг;

- є схожими або тотожними зі знаками інших осіб, якщо ці знаки охороняються без реєстрації на підставі міжнародних договорів, учасником яких є Україна;

- фірмовими найменуваннями, що відомі в Україні і належать іншим особам;

- кваліфікованими зазначеннями походження товарів;

- відтворюють промислові зразки, права на які належать в Україні іншим особам;

- відтворюють назви відомих в Україні творів науки, літератури і мистецтва або цитати і персонажі з них, твори мистецтва та їх фрагменти без згоди власників авторського права або їх правонаступників;

- прізвища, імена, псевдоніми та похідні від них, портрети і факсиміле відомих в Україні осіб без їх згоди.

При реєстрації торговельної марки необхідно визначити товари і/або послуги на які необхідно отримати охорону та прокласифікувати їх відповідно до Міжнародної класифікації товарів і послуг (МКТП). На сьогоднішній день використовується 9 редакція МКТП. Слід зазначити, що класифікування товарів і послуг є одним із найважливіших етапів з підготовки документів для реєстрації торговельної марки, так як від цього залежить якість та об'єм охорони ваших прав.

МКТП складається з 45 класів, з 1 по 34 клас, включно, представлені товари розбиті на групи, з 35 по 45 клас, включно, представлено послуги.

Торговельну марку необхідно реєструвати відповідно до тих товарів і послуг, які будуть вироблятися чи надаватися під цією маркою. Малоімовірно, що під однією торговельною маркою будуть надаватися всі види послуг та продаватися всі види товарів.

В законодавстві існує норма, що у випадку, невикористання зареєстрованого знаку для товарів і послуг за призначенням протягом 3-х років без поважних на те причин, будь-хто має право оспорити Ваше право на даний знак.

Процедура реєстрації торговельної марки проходить декілька етапів від подання заявки до отримання свідоцтва:

- встановлення дати подання заявки;

- формальна експертиза (перевірка документів на відповідність всім вимогам);

- кваліфікаційна експертиза (пошук схожих або тотожних позначень щодо яких може виникнути сплутування або введення в оману споживача);

- видача свідоцтва.

Власник свідоцтва отримує наступні виключні права:

- право розпоряджатися торговельною маркою на власний розсуд, але в межах законів України;

- право дозволяти іншим використовувати власну торговельну марку;

- право забороняти іншим використовувати торговельну марку.

У переважній більшості випадків торговельна марка є тим об'єктом, що ідентифікує товар та/або виробника серед інших та створює перше позитивне чи негативне враження на потенційного споживача. Постійний споживач завжди шукає саме ту торговельну марку, яка йому добре відома і з якою у нього пов'язані тільки приємні спогади. Тому торговельна марка є надзвичайно важливим активом підприємства і в деяких випадках відіграє ключову роль в його існуванні.

У просування торговельної марки завжди вкладається багато коштів та сил, вона завжди має свою репутацію, яка характеризує її індивідуальність на ринку. Саме тому торговельна марка потребує до себе надзвичайно обережного ставлення та охорони. Дієву охорону торговельній марці може забезпечити тільки її реєстрація.

Основні способи використання торговельних марок:

- використання у власному виробництві;
- внесення прав до статутного капіталу підприємства;
- передача (продаж) прав іншим суб'єктам.

Показовим прикладом торговельної марки є ТМ “Кока-кола”. Споживачі довіряють їй, адже знають, що у будь-якому куточку планети купуючи ТМ “Кока-колу” вони отримують напій високої якості і його смак буде однаковим як у США, так і в Україні. Купуючи комп'ютер на базі процесора ТМ “Інтел” ви знаєте, що отримаєте комп'ютер саме такої якості, на яку ви чекали. Купуючи одяг ТМ “Адідас” ви впевнені, що отримаєте спортивний одяг найвищої якості, при виготовленні якого використані останні інновації у світі спорту.

Авторське право і суміжні права

Об'єкти авторського права – це твори науки, літератури і мистецтва, які є результатом творчої діяльності людини, як оприлюднені так і не оприлюднені, завершені і не завершені, незалежно від призначення, достоїнства і змісту твору, а також від способу і форми його вираження.

Відповідно до законодавства України **об'єктами авторського права є:**

- літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо);
- виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
- комп'ютерні програми;
- компіляція даних (бази даних), якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;
- музичні твори з текстом і без тексту;
- драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу та їх постановки;
- аудіовізуальні твори;
- твори образотворчого мистецтва;
- твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва;
- фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії;
- твори ужиткового мистецтва (твори декоративного мистецтва, кераміки, різьблення тощо);
- ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, твори архітектури тощо;
- тексти перекладів для дублювання, озвучення, субтитрування українською та іншими мовами іноземних аудіовізуальних творів;
- інші твори.

Охорона авторського права також поширюється на частину твору, яка може використовуватися самостійно, у тому числі й на його оригінальну назву.

Охорона авторського права не поширюється на:

- повідомлення про новини дня або поточні події, що мають характер звичайної прес-інформації;
- твори народної творчості (фольклор);
- видані органами державної влади у межах їх повноважень офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо) та їх офіційні переклади;
- державні символи України, державні нагороди; символи і знаки органів державної влади, Збройних Сил України та інших військових формувань; символіка територіальних громад; символи та знаки підприємств, установ та організацій;
- грошові знаки;
- розклади руху транспортних засобів, розклади телерадіопередач, телефонні довідники та інші аналогічні бази даних, що не відповідають критеріям оригінальності.

Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення.

Особа, яка має авторське право для сповіщення про свої права може використовувати знак охорони авторського права, що складається з латинської літери "с", обведеної колом, ім'я особи, яка має авторське право та року першої публікації твору. Знак охорони авторського права проставляється на оригіналі і кожному примірнику твору.

Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір, не залежать одне від одного.

Відчуження матеріального об'єкта, в якому втілено твір, не означає відчуження авторського права і навпаки.

Власникові матеріального об'єкта, в якому втілено оригінал твору образотворчого мистецтва чи архітектури, не дозволяється руйнувати цей об'єкт без попереднього пропонування його авторові твору за ціну, що не перевищує вартості матеріалів, витрачених на його створення. Якщо збереження об'єкта, в якому втілено оригінал твору, є неможливим, власник матеріального об'єкта, в якому виражено оригінал твору, повинен дозволити авторові зробити копію твору у відповідній формі, а якщо це стосується архітектурної споруди - фотографії твору.

Співавторство

Авторське право на твір, створений у співавторстві, належить всім співавторам незалежно від того, чи утворює такий твір одне нерозривне ціле або складається із частин, кожна з яких має самостійне значення.

Якщо твір, створений у співавторстві, утворює одне нерозривне ціле, то жоден із співавторів не може без достатніх підстав відмовити іншим у дозволі на опублікування, інше використання або зміну твору.

У разі порушення спільного авторського права кожен співавтор може доводити своє право в судовому порядку.

Якщо твір, створений у співавторстві, складається з частин, кожна з яких має самостійне значення, то кожен із співавторів має право використовувати створену ним частину твору на власний розсуд, якщо інше не передбачено угодою між співавторами.

Співавторством є також авторське право на інтерв'ю. Співавторами інтерв'ю є особа, яка дала інтерв'ю, та особа, яка його взяла.

Опублікування запису інтерв'ю допускається лише за згодою особи, яка дала інтерв'ю.

Відповідно до законодавства авторам належать особисті немайнові права та майнові права.

До особистих немайнових прав належать наступні права:

- вимагати визнання свого авторства шляхом зазначення належним чином імені автора на творі і його примірниках і за будь-якого публічного використання твору, якщо це практично можливо;

- забороняти під час публічного використання твору згадування свого імені, якщо він як автор твору бажає залишитись анонімом;

- вибрати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніма замість справжнього імені автора на творі і його примірниках і під час будь-якого його публічного використання;

- вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації автора.

Особисті немайнові права автора не можуть бути передані (відчужені) іншим особам.

До майнових прав автора належать наступні права:

- право на використання об'єкта права інтелектуальної власності;

- виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності;

- виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі забороняти таке використання;

- інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

До виключних прав автора (чи іншої особи, яка має авторське право) на дозвіл чи заборону використання твору іншими особами дає йому право дозволяти або забороняти:

- відтворення творів;

- публічне виконання і публічне сповіщення творів;

- публічну демонстрацію і публічний показ;

- будь-яке повторне оприлюднення творів, якщо воно здійснюється іншою організацією, ніж та, що здійснила перше оприлюднення;

- переклади творів;

- переробки, адаптації, аранжування та інші подібні зміни творів;

- включення творів як складових частин до збірників, антологій, енциклопедій тощо;

- розповсюдження творів шляхом першого продажу, відчуження іншим способом або шляхом здавання в майновий найм чи у прокат та шляхом іншої передачі до першого продажу примірників твору;

- подання своїх творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів з будь-якого місця і у будь-який час за їх власним вибором;

- здавання в майновий найм і (або) комерційний прокат після першого продажу, відчуження іншим способом оригіналу або примірників аудіовізуальних творів, комп'ютерних програм, баз даних, музичних творів у нотній формі, а також творів, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі або у формі, яку зчитує комп'ютер;

- імпорт примірників творів.
- Цей перелік не є вичерпним.

Майнові права автора можуть бути передані (відчужені) іншій особі, після чого ця особа стає суб'єктом авторського права.

Автор (чи інша особа, яка має авторське право) має право вимагати виплати винагороди за будь-яке використання твору. Винагорода може здійснюватися у формі одноразового (паушального) платежу, або відрахувань за кожний проданий примірник чи кожне використання твору (роялті), або комбінованих платежів.

Службові твори

Авторське особисте немайнове право на службовий твір належить його автору. Виключне майнове право на службовий твір належить роботодавцю, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) та (або) цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем.

За створення і використання службового твору автору належить авторська винагорода, розмір та порядок виплати якої встановлюються трудовим договором (контрактом) та (або) цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем.

Твір створений у зв'язку із виконанням трудового договору

Відповідно до ст. 429 ЦКУ: «особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт. В окремих випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності можуть належати юридичній або фізичній особі, де або у якої працює працівник.» Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором.

Аудіовізуальні твори

Авторами аудіовізуального твору є:

- режисер-постановник;
- автор сценарію і (або) текстів, діалогів;
- автор спеціально створеного для аудіовізуального твору музичного твору з текстом або без нього;
- художник-постановник;
- оператор-постановник.

Одна і та сама фізична особа може суміщати дві або більше із наведених у цій частині авторських функцій.

Законодавством передбачено можливість вільного копіювання, модифікації і декомпіляції комп'ютерних програм. А саме, якщо особа, яка правомірно володіє правомірним виготовленим примірником комп'ютерної програми, має право без згоди автора або іншої особи, яка має авторське право на цю програму:

- внести до комп'ютерної програми зміни (модифікації) з метою забезпечення її функціонування на технічних засобах особи, яка використовує ці програми, і вчинення дій, пов'язаних з функціонуванням комп'ютерної програми відповідно до її призначення, зокрема запис і збереження в пам'яті комп'ютера, а також виправлення явних помилок, якщо інше не передбачено угодою з автором чи іншою особою, яка має авторське право;

- виготовити одну копію комп'ютерної програми за умови, що ця копія призначена тільки для архівних цілей або для заміни правомірно придбаного примірника у випадках, якщо оригінал комп'ютерної програми буде втраченим, знищеним або стане непридатним для використання. При цьому копія комп'ютерної програми не може бути використана для інших цілей, ніж зазначено у цьому пункті та пункті 1 цієї частини, і має бути знищена у разі, якщо володіння примірником цієї комп'ютерної програми перестає бути правомірним;

- декомпілювати комп'ютерну програму (перетворити її з об'єктного коду у вихідний текст) з метою одержання інформації, необхідної для досягнення її взаємодії із незалежно розробленою комп'ютерною програмою, за дотримання таких умов: а) інформація, необхідна для досягнення здатності до взаємодії, раніше не була доступною цій особі з інших джерел; б) зазначені дії здійснюються тільки щодо тих частин комп'ютерної програми, які необхідні для досягнення здатності до взаємодії; в) інформація, одержана в результаті декомпіляції, може використовуватися лише для досягнення здатності до її взаємодії з іншими програмами, але не може передаватися іншим особам, крім випадків, якщо це необхідно для досягнення здатності до взаємодії з іншими програмами, а також не може використовуватися для розроблення комп'ютерної програми, схожої на декомпільовану комп'ютерну програму, або для вчинення будь-якої іншої дії, що порушує авторське право;

- спостерігати, вивчати, досліджувати функціонування комп'ютерної програми з метою визначення ідей і принципів, що лежать в її основі, за умови, що це робиться в процесі виконання будь-якої дії із завантаження, показу, функціонування, передачі чи запису в пам'ять (збереження) комп'ютерної програми.

Умовою є те, що дані дії не повинні завдавати шкоди використанню комп'ютерної програми і не повинно обмежувати законні інтереси автора та (або) іншої особи, яка має авторське право на комп'ютерну програму.

Щодо творів образотворчого мистецтва існують наступні особливості: При передачі твору образотворчого мистецтва чи матеріального об'єкта, в якому втілено цей твір, у власність іншій особі автор має право вимагати доступу до цього твору з метою його використання для відтворення (виготовлення примірників, слайдів, карток, переробок тощо) за умови, що це не порушує законні права та інтереси власника твору образотворчого мистецтва. Власник не може відмовити автору в доступі до твору без достатніх підстав. При цьому від власника твору не можна вимагати доставки твору авторові.

Автор твору образотворчого мистецтва, а у разі його смерті - спадкоємці впродовж терміну дії майнових прав (протягом всього життя автора та 70 років після його смерті) користуються щодо проданих автором оригіналів творів образотворчого мистецтва невідчужуваним правом на одержання п'яти відсотків від ціни кожного наступного продажу твору через аукціон, галерею, салон, крамницю тощо, що йде за першим його продажем, здійсненим автором твору (право

слідкування). Виплата винагороди у цьому випадку здійснюється зазначеними аукціонами, галереями, салонами, крамницями тощо.

Збір і виплата винагороди, одержаної в результаті використання права слідкування, здійснюються особисто автором, через його повіреного або через організації колективного управління.

=====

Промисловий зразок – це результат творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання.

Єдиною умовою патентоспроможності промислового зразка є новизна. Промисловий зразок визнається новим, якщо сукупність його суттєвих ознак не стала загальнодоступною у світі до дати подання заявки до Установи або, якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету. Крім того, у процесі встановлення новизни промислового зразка береться до уваги зміст усіх раніше одержаних Установою заявок, за винятком тих, що на зазначену дату вважаються відкликаними, відкликані або за ними Установою прийняті рішення про відмову у видачі патентів і вичерпані можливості оскарження таких рішень.

На визнання промислового зразка патентоспроможним не впливає розкриття інформації про нього автором або особою, яка одержала від автора прямо чи опосередковано таку інформацію протягом шести місяців до дати подання заявки до Установи або, якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету. При цьому обов'язок доведення обставин розкриття інформації покладається на особу, заінтересовану у застосуванні цього пункту.

Об'єктом промислового зразка може бути форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

Обсяг правової охорони, що надається промислового зразку визначається сукупністю суттєвих ознак промислового зразка, представлених на зображенні виробу. Порушенням прав власника патенту на промисловий зразок визнається використання у виробі сукупності суттєвих якими характеризується промисловий зразок.

Суттєвою може бути визнана та ознака, що впливає на формування зовнішнього вигляду виробу, якому притаманна така ознака. Такими ознаками є: форма, конфігурація, орнамент, сполучення кольорів. Суттєві ознаки виокремлюються серед інших тим, що вони дають змогу візуально відрізнити один виріб серед сукупності його аналогів.

Промислові зразки можуть бути тривимірні; двовимірні і такі яким притаманні ознаки тривимірних та двовимірних промислових зразків, кожен із яких характеризується певними ознаками.

Тривимірні промислові зразки характеризуються тим, що в їх основі лежить розвинена тривимірна об'ємно-просторова композиція. Прикладом такого промислового зразка є зовнішній вигляд телевізора тощо.

Двовимірні промислові зразки характеризуються, тим що в їх основі лежить двовимірна композиція, яка не може візуально бути сприйнятою як об'ємна та яка характеризується лінійно-кольорографічним співвідношенням елементів.

Прикладом такого промислового зразка є текстура тканин, вигляд килимів, етикетки тощо.

Відповідно **третій вид промислових зразків характеризується ознаками тривимірних та двовимірних промислових зразків.** Прикладами таких промислових зразків є посуд з малюнком, інформаційне табло, оздоблювальна плитка та ін.

Несуттєвими ознаками промислового зразка є ті його ознаки, що не впливають на формування зовнішнього вигляду виробу, або такі, що не виявляють сутність виробу. Також, **суттєвими ознаками не можуть бути ті ознаки, що впливають на властивості виробу та визначають його функціональне призначення.**

Не можуть одержати правову охорону:

- об'єкти архітектури (крім малих архітектурних форм), промислові, гідротехнічні та інші стаціонарні споруди;
- друкована продукція як така;
- об'єкти нестійкої форми з рідких, газоподібних, сипких або
- подібних до них речовин тощо.

Право власності на промисловий зразок засвідчується патентом.

Строк дії патенту на промисловий зразок становить 10 років від дати подання заявки до Установи і продовжується за клопотанням власника патенту не більше ніж на 5 років.

Патентування промислового зразка проходить декілька етапів від подання заявки до отримання патенту:

1. встановлення дати подання заявки;

2. формальна експертиза (перевірка документів на відповідність всім вимогам, визначення об'єкта);

3. рішення про видачу патенту.

Власник патенту отримує такі виключні права:

• право розпоряджатися промисловим зразком на власний розсуд, але в межах законів України;

• право дозволяти іншим використовувати власний промисловий зразок;

• право забороняти іншим використовувати власний промисловий зразок.

Основні способи використання промислового зразка:

• використання у власному виробництві;

• внесення прав до статутного капіталу підприємства;

• передача (продаж) прав на промисловий зразок іншим суб'єктам.

Винаходом вважається результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технологій.

Об'єктом винаходу, яким надається правова охорона, може бути:

• продукт (пристрій, речовина, штам організму, культура клітин рослини і тварини тощо);

• процес (спосіб), а також нове застосування відомого способу або продукту.

Під продуктом розуміється матеріальний об'єкт як результат діяльності людини. Тобто продуктом, є: пристрій; механізм, система (комплекс) взаємодіючих пристроїв, споруда, виріб, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини та інший біологічний матеріал, у тому числі трансгенна рослина і тварина.

Кожен із вищевказаних об'єктів характеризується певними ознаками, так **пристрій характеризується:**

1. наявністю конструктивного(их) елемента(ів);
2. наявністю зв'язків між елементами;
3. взаємним розташуванням елементів; формою виконання елемента (ів) або пристрою в цілому;
4. формою виконання зв'язків між елементами;
5. параметрами та іншими характеристиками елемента (ів) та їх взаємозв'язками;
6. матеріалами з яких виготовлено елемент (и) пристрою або пристрій в цілому, середовище, що виконує функцію елемента та ін.

Під процесом розуміється дія або сукупність дій, виконуваних щодо продуктів та інших матеріальних об'єктів за допомогою принаймні одного продукту і спрямованих на досягнення певного технічного результату. Процесом є виготовлення, обробка, переробка продукту та контролювання його якості, перетворення речовини, енергії, даних, вимірювання параметрів, діагностування, лікування, керування процесом, який є об'єктом технології.

Процес характеризується наступними ознаками:

1. наявністю дії або сукупності дій;
2. порядком виконання таких дій у часі (попередньо, одночасно у різних сполученнях тощо);
3. умовами виконання дії: режимом використання сировини, пристроїв, штамів мікроорганізмів, культур клітин рослин або тварин.

Правова охорона надається винаходам, що не суперечать публічному порядку, принципам гуманності і моралі, а також відповідають умовам патентоспроможності.

Умовами патентоспроможності винаходу є:

- новизна (визнається новим якщо він не є частиною рівня техніки);
- винахідницький рівень;
- промислова придатність.

При визначенні новизни винаходу під рівнем техніки розуміється сукупність всіх відомостей, що стали загальнодоступними у світі до дати пріоритету заявки, а за відсутності такої дати – до дати подання заявки. Рівень техніки включає відомості всіх заявок, що знаходяться на розгляді у Відомстві (ДП “Український інститут промислової власності”), а також міжнародних заявок, де вказана Україна, у тій редакції, у якій ці заявки були подані спочатку, у випадку якщо ці заявки не відкликані і відомості про них будуть опубліковані у встановленому порядку. Також до рівня техніки входить та інформація, що міститься у загальнодоступних джерелах.

Винахід має винахідницький рівень, якщо для фахівця він не є очевидним, тобто не впливає явно з рівня техніки. До уваги не береться зміст заявок, що знаходяться на розгляді, і міжнародних заявок де зазначена Україна.

Промислово придатним винахід вважається, тоді коли його може бути використано у промисловості або інших сферах діяльності.

Патентування винаходу в Україні проходить декілька етапів від подання заявки до отримання патенту:

1. встановлення дати подання заявки;
2. формальна експертиза (перевірка документів на відповідність всім вимогам, визначення об'єкта, перевірка єдності винаходу);
3. публікація відомостей про заявку;
4. кваліфікаційна експертиза (перевірка на умови патентоспроможності);
5. видача патенту.

Власник патенту отримує наступні виключні права:

- право розпоряджатися винаходом на власний розсуд, в межах законів України;
- право дозволяти іншим використовувати власний винахід;
- право забороняти іншим використовувати власний винахід.

Якщо винахід є корисним і конкурентоспроможним на ринку і дає суттєві переваги над конкурентами його власнику, власник патенту фактично отримує законну монополію на використання власного рішення у сфері технологій. В результаті чого можливість отримувати додатковий прибуток.

Основні способи використання винаходів:

- використання у власному виробництві;
- внесення прав до статутного капіталу підприємства;
- передача (продаж) прав на винахід іншим суб'єктам.

Показовими прикладами ефективного використання винаходів є історія всесвітньо відомої компанії ТОЙОТА (Японія). У 1896 році Сакігі Тойота отримав патент на ткацький станок, що удосконалював відомий європейський станок, але цей патент не приніс йому великої користі. Ще через 13 він отримав наступний патент на важливий винахід – автоматичний ткацький станок, наступними роками було отримано ще патенти на доповнюючі деталі до станку. В 1924 році, син Сакігі Тойоти уклав ліцензійну угоду з компанією братів Платт на виключне право виготовляти і продавати автоматичний станок у будь-якій країні крім Японії, Китаю та Сполучених Штатів, вартість ліцензії становила \$25 млн., за які він створив компанію TOYOTA.

Завдяки ефективному управлінню власним портфелем об'єктів інтелектуальної власності компанія ІВМ є світовим лідером отриманих прибутків, так у 1999 році компанія отримала близько 1,25 млрд. дол. у вигляді роялті від патентно-ліцензійної діяльності.

На сьогоднішній день отримати на ринку перевагу над конкурентами можливо тільки у випадку інноваційного виробництва.

=====
Корисною моделлю вважається результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технологій, фактично це є полегшений варіант винаходу, і відрізняється від нього тим, що для корисної моделі умовами патентоспроможності є новизна та промислова придатність.

Об'єктом корисної моделі, яким надається правова охорона, може бути:

- продукт (пристрій, речовина, штам організму, культура клітин рослини і тварини тощо);
- процес (спосіб), а також нове застосування відомого способу або продукту.

Під продуктом розуміється матеріальний об'єкт як результат діяльності людини. Тобто продуктом, є: пристрій; механізм, система (комплекс) взаємодіючих пристроїв, споруда, виріб, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини та інший біологічний матеріал, у тому числі трансгенна рослина і тварина.

Кожен із вищевказаних об'єктів характеризується певними ознаками, так **пристрій характеризується:**

- наявністю конструктивного(их) елемента(ів);
- наявністю зв'язків між елементами;
- взаємним розташуванням елементів; формою виконання елемента (ів) або пристрою в цілому;
- формою виконання зв'язків між елементами;
- параметрами та іншими характеристиками елемента (ів) та їх взаємозв'язками;
- матеріалами з яких виготовлено елемент (и) пристрою або пристрій в цілому, середовище, що виконує функцію елемента та ін.

Під процесом розуміється дія або сукупність дій, виконуваних щодо продуктів та інших матеріальних об'єктів за допомогою принаймні одного продукту і спрямованих на досягнення певного технічного результату. Процесом є виготовлення, обробка, переробка продукту та контролювання його якості, перетворення речовини, енергії, даних, вимірювання параметрів, діагностування, лікування, керування процесом, який є об'єктом технології.

Процес характеризується наступними ознаками:

- наявністю дії або сукупності дій;
- порядком виконання таких дій у часі (попередньо, одночасно у різних сполученнях тощо);
- умовами виконання дії: режимом використання сировини, пристроїв, штамів мікроорганізмів, культур клітин рослин або тварин.

При визначенні новизни корисної моделі під рівнем техніки розуміється сукупність всіх відомостей, що стали загальнодоступними у світі до дати пріоритету заявки, а за відсутності такої дати – до дати подання заявки. Рівень техніки включає відомості всіх заявок, що знаходяться на розгляді у Відомстві (ДП “Український інститут промислової власності”), а також міжнародних заявок, де вказана Україна, у тій редакції, у якій ці заявки були подані спочатку, у випадку якщо ці заявки не відкликані і відомості про них будуть опубліковані у встановленому порядку. Також до рівня техніки входить та інформація, що міститься у загальнодоступних джерелах.

Патентування корисної моделі в Україні проходить декілька етапів від подання заявки до отримання патенту:

1. встановлення дати подання заявки;
2. формальна експертиза (перевірка документів на відповідність всім вимогам, визначення об'єкта, перевірка єдності винаходу);
3. рішення про видачу патенту.

Власник патенту отримує такі права:

- право розпоряджатися винаходом на власний розсуд, але в межах законів України;
- право дозволяти іншим використовувати власний винахід;
- право забороняти іншим використовувати власний винахід.

Якщо корисна модель корисною і конкурентоспроможною на ринку і дає суттєві переваги над конкурентами її власнику, власник патенту фактично отримує законну монополію на використання власного рішення у сфері технологій.

Основні способи використання корисною моделі:

- використання у власному виробництві;
- внесення прав до статутного капіталу підприємства;
- передача (продаж) прав на винахід іншим суб'єктам.